

II. LAUGENE EFTER REFORMATIONEN

FRA middelalderens slutning undergaar laugene en gjen-nemgripende forandring som fuldbyrder sig i løpet av 1500 aarene. Dette har sin grund i de ændrede forhold som renæssansen bringer med sig, de utvidede markeder, de bedre kommunikationer og den livligere virksomhet som gjør sig gjældende paa alle omraader. Denne ændrede situation blir betydningsfuld for laugene, som hadde utviklet sig paa bakgrund av og som en naturlig følge av middelalderens avgrænsede og muromhegnede samfund. Laugene kommer i sterk opposition til de nye samfundsforhold. Ute i Europa, ialfald i England, blir laugene delvis liggende under i denne kamp som opstaar mellem staten og haandverkerorganisationerne og mot 1500 aarenes slutning kan man si at de har tapt adskillig av sin betydning. Ogsaa for nordens vedkommende prøver kongemagten gang paa gang at komme laugsvæsenet tillivs, dog uten noget heldig resultat, selv ikke enevældet opnaar helt at faa bugt med dem. Har ikke laugsvæsenet herhjemme rigtig faat fotfæste gjennom middelalderen, saa holder det sig betydelig længer end mange andre steder som en væsentlig faktor i næringslivet. Laugene skifter karakter. Fra at være sammenslutninger til fælles hjælp og understøttelse og tjenende som garanti for den faglige dygtighet, utvider de sin myndighet over stadig videre felter. Sit monopol over næringen hævder de ubeskaaret,